

Утвърдил: .....

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: Юридически факултет/Стопански факултет

Специалност: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Бакалавърски програми

Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

--	--	--	--

 ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ НА
СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

(код и наименование)

Преподавател: гл.ас. д-р Савина Иванова Михайлова-Големинова

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30 часа
	Семинарни упражнения	-
	Практически упражнения (хоспетиране)	-
Обща аудиторна заетост		30
Извънаудиторна заетост	Реферат	-
	Доклад/Презентация	-
	Научно есе	-
	Курсов учебен проект	-
	Учебна екскурзия	-
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	30 часа
Обща извънаудиторна заетост		
ОБЩА ЗАЕТОСТ		60 часа
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		2
ОБЩО ЕКСТ		4

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати}	
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	10 %
3.	Демонстрационни занятия	-
4.	Посещения на обекти	-
5.	Портфолио	-
6.	Тестова проверка	10%
7.	Решаване на казуси	10%
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно	10%
9.	Изпит	60 %

Анотация на учебната дисциплина:

Учебната дисциплина "ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ" има за цел да запознае студентите с принципите за финансовото управление и контрол на средствата от ЕС. Разглеждат се обществените отношения, възникващи, развиващи се и погасяващи се в системата на публичните средства от структурните и инвестиционните фондове на ЕС, в два аспекта: (1) като съвкупност от финансови правни отношения (ФПО) по управление, координация и контрол и (2) като сбор от държавни органи, които осъществяват финансова дейност. Финансирането с публични средства от Структурните и инвестиционните фондове на Европейския съюз (ЕСИФ) през програмния период 2014-2020 г. ще е алтернатива на традиционните методи на финансиране в условия на членство на Република България в ЕС. Фондовете се управляват от Европейската комисия и държавата членка в режим на *споделено управление* съгласно чл.59 от РЕГЛАМЕНТ (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА (25-10-2012) относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета и чл.72, 73 и 74 от влезлия в сила нов общ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1303/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА (от 17-12-2013) за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета. За целта, съгласно действащото европейско законодателство за програмния период 2007-2013 и 2014-2020г. е изградено *многостепенно ниво на управление и контрол*, както и стриктна йерархия на контролния процес при управлението на средствата от ЕС. В този процес участват създадените за това органи (Управляващ орган, Сертифициращ орган, Комитети за наблюдение, Одитен орган, Европейска комисия, Европейска сметна палата). Включително и органите, които упражняват финансов контрол и на национално ниво в рамките на финансовата система на всяка една държава членка, включително и България.

Координирането на общите европейски цели на европейско ниво намира отражение в целите на Стратегия Европа 2020. За нейното изпълнение е приета вече Многогодишната финансова рамка на ЕС за програмен период 2014-2020 г. (бюджет на

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Стратегия Европа 2020), където в разходната част са определени средствата по Европейските структурни и инвестиционни фондове. Що се отнася до координацията на европейско ниво между отделните ЕСИФ, то тя вече бе постигната чрез приемането на споменатия по-горе общ регламент РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1303/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА (от 17-12-2013). Този регламент отразява Стратегията на ЕС Европа 2020 *чрез 11-те тематични цели*, адресирани от всеки един от фондовете. В отделните държави членки, на национално ниво, координацията с общите европейски цели и национални цели се постига чрез Споразумението за партньорство и отделните програми.

Обществените отношения в системата за управление, координация на управлението, контрол и одит на публичните средства от ЕС се обособяват и идентифицират въз основа на *теорията за финансовите правни отношения* (вж. М. Костов - "Финансови правни отношения" - ФПО).

В рамките на лекционния курс студентите придобиват знания, свързани с функционирането на системата на публичните средства от структурните и инвестиционните фондове на ЕС, като една от системите на финансовата система на Република България. Запознават се както следва в:

- **Обща част:** Източници на финансовите правни отношения в системата на публичните средства от ЕСИФ и кореспондиращото национално съфинансиране; Бюджет и политики на Европейския съюз; Финансиране на политиките на ЕС; Обща характеристика на финансовите правни отношения, възникващи, развиващи се и погасяващи се в системата на публичните средства от ЕСИФ и кореспондиращото национално съфинансиране; Субекти на финансовите правни отношения в системата на публичните средства от структурните и инвестиционните фондове на ЕС и кореспондиращото национално съфинансиране; Финансова правосубектност на активните субекти. Компетентност на държавните органи по РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1303/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета и националните контролни органи; Финансова правосубектност на пасивните субекти – бенефициери на безвъзмездна финансова помощ.
- **Специална част:** Управление на средствата от ЕС-постановка на въпроса. Финансови правни отношения при предоставяне на безвъзмездна финансова помощ; Обществени поръчки и финансови корекции по отношение на разходите, финансирани от Съюза в рамките на споделеното управление, в случаите на неспазване на правилата за възлагане на обществени поръчки-европейско и национално законодателство; правилата за държавните помощи и програмите, съфинансирани от ЕСИФ; Ролята на финансовите и кредитните институции при усвояването на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (финансов инженеринг, Европейска инвестиционна банка, Европейска банка за възстановяване и развитие, фонд ФЛАГ, Фондове за регионално развитие, JESSICA, JEREMIE, кредитни институции).

Съдържанието на учебната програма представя в синтезиран вид информация, която да послужи на студентите в практиката.

Предварителни изисквания:

Наличието на мотивация, познанията по право и икономика са основата, върху която се градят знанията по дисциплината УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ на студентите в практически аспект.

Очаквани резултати:

Курсът дава система от знания, умения и навици, способности за дейност на студентите в областта на управлението и контрола на средствата от ЕС и финансовото право, както в теоретичен, така и в практически аспект. Дава се възможност за натрупване на теоретични знания и създаване на практически умения чрез използване на разнообразни пътища, начини и средства за постигане на качествено обучение.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	Тема 1. Източници на финансовите правни отношения в системата на публичните средства от ЕСИФ и кореспондиращото национално съфинансиране;	3
2	Тема 2. Бюджет и политики на ЕС	3
3	Тема 3. Обща характеристика на финансовите правни отношения, възникващи, развиващи се и погасяващи се в системата на публичните средства от ЕСИФ и кореспондиращото национално съфинансиране	3
4	Тема 4. Субекти на финансовите правни отношения в системата на публичните средства от ЕСИФ и кореспондиращото национално съфинансиране. Финансова правосубектност на активните и пасивните субекти. Национални контролни органи.	3
5	Междинно обобщение върху теми №№ 1, 2, 3, 4	3
6	Управление на средствата от ЕС-постановка на въпроса. Финансови правни отношения при предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.	3
7	Обществени поръчки и финансови корекции по отношение на разходите, финансирани от Съюза в рамките на споделеното управление, в случаите на неспазване на правилата за възлагане на обществени поръчки. Европейско и национално законодателство.	3
8	Правилата за държавните помощи и програмите, съфинансирани от ЕСИФ. Компетентност на активния субект. Управляващ орган/администратор на помощ.	3
9	Ролята на финансовите и кредитните институции при усвояването на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (финансов инженеринг, Европейска	3

	инвестиционна банка, Европейска банка за възстановяване и развитие, фонд ФЛАГ, Фондове за регионално развитие, JESSICA, JEREMIE, JASPERS, кредитни институции)	
10	Обобщение върху теми №№ 6, 7, 8, 9	3
	Общо часове:	30

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Източници на финансовите правни отношения в системата на публичните средства от ЕСИФ и кореспондиращото национално съфинансиране.
2	Бюджет и политики на ЕС.
3	Обща характеристика на финансовите правни отношения, възникващи, развиващи се и погасяващи се в системата на публичните средства от ЕСИФ и кореспондиращото национално съфинансиране.
4.	Субекти на финансовите правни отношения в системата на публичните средства от ЕСИФ и кореспондиращото национално съфинансиране. Финансова правосубектност на активните и пасивните субекти. Национални контролни органи.
5.	Управление на средствата от ЕС-постановка на въпроса. Финансови правни отношения при предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.
6.	Обществени поръчки и финансови корекции по отношение на разходите, финансирани от Съюза в рамките на споделеното управление, в случаите на неспазване на правилата за възлагане на обществени поръчки. Европейско и национално законодателство.
7.	Правилата за държавните помощи и програмите, съфинансирани от ЕСИФ.
8.	Компетентност на активния субект. Управляващ орган/администратор на помощ.
9.	Ролята на финансовите и кредитните институции при усвояването на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (финансов инженеринг, Европейска инвестиционна банка, Европейска банка за възстановяване и развитие).
10.	Ролята на финансовите и кредитните институции при усвояването на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (фонд ФЛАГ, Фондове за регионално развитие, JESSICA, JEREMIE, JASPERS, кредитни институции).

Библиография

Основна:

1. Дерменджиев, И., Костов, Д., Хрусанов, Д. Административно право на Република България. Обща част. Пето преработено и допълнено издание. С., Сиби, 2012 г.
2. Големинова, С. Държавни органи за управление и контрол в системата на публичните средства от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз. Норма, 2013, № 6,34-58
3. Големинова, С. Политиката на сближаване на Европейския съюз- програмен период 2007-2013 г. и 2014-2020г. Общество и право. 2012, №3, 86-10
4. Големинова, С.Участието на финансовите и кредитните институции в системата за управление, наблюдение, контрол, координация и усвояване на средствата от Европейския съюз по линия на Структурните и Кохезионния фондове от Европейския съюз през програмен период 2007–2013 г. – Общество и право, 2012, № 9, с. 3–18 и Общество и право, 2012, № 10, с. 53–70
5. Големинова, Савина. Необходима ли е промяна в системата за управление и координация на публичните средства от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз в България. Сборник Научна Конференция „100 години Върховен административен съд”, София, Издадетство на СУ, София, 2014, стр. р.541-564
6. Големинова, Савина. Относно спрените оперативни програми за програмен период 2007-2013 и предизвикателствата на новия програмен период 2014-2020г. *Общество и право*, 2014, № 10, с. 3–17
7. Костов, Д, Хрусанов, Д. Административен процес, 2прераб и доп. изд. С., Сиби,2011
8. Костов,М. Финансови правни отношения.С.,Финансови правни отношения. С., БАН, 1979
9. Стоянов, И. Механизъм за управление на публичните финанси. С., Феня, 2011 г.
10. Стоянов, Ив. Финансово право, Сиела, 2014
11. Кучев,Ю. Държавен финансов контрол.Организация, обект, субекти и реализация на имуществената отчетническа отговорност. С., ЛиСтра, 2010
12. Иванова, П.Обезпечаване и събиране на публични и частни държавни и общински вземания, изд. Сиела, 2010 г. и второ преработено издание — 2012 г
13. Попова, Ж. Право на Европейския съюз. С.: Сиела, 2009
14. Mendez C and Bachtler J (2015) Prospects for Cohesion Policy in 2014-20 and Beyond: Progress with Programming and Reflections on the Future, European Policy Research Paper, No. 88 , European Policies Research Centre, University of Strathclyde , Glasgow .
15. Polverari L and Bachtler J, with Davies S, Kah S, Mendez C, Michie R and Vironen H (2014) Balance of Competences Cohesion Review: Literature Review on EU Cohesion Policy, Final Report to the Department for Business, Innovation and Skills, London., Published online .
16. Bachtler J, Mendez C and Vironen H (2014) Regional development and policy in Europe Contributions for the debate in Latin America, Collection Studies, No.2 , EUROsocial , Madrid .
17. Mendez C, Wishlade F and Bachtler J (2014) A new dawn for Cohesion policy? The emerging budgetary and policy directions for 2014-20, European Policy Research Paper, No. 85 , European Policies Research Centre, University of Strathclyde , Glasgow .
18. Begg I, Bachtler J, Macchiarelli C, Mendez C and Wishlade F (2014) European Economic Governance and Cohesion Policy, Report to the European Parliament Committee on Regional Development, European Parliament , Brussels .

19. Bachtler J, Mendez C and Oraže H (2014) From Conditionality to Europeanization in Central and Eastern Europe: Administrative Performance and Capacity in Cohesion Policy, *European Planning Studies* , 22:4, pp735-757 .
20. Mendez C, Bachtler J and Granqvist K (2013) European Commission Perspectives on the 2014-2020 Partnership Agreements & Programmes: A Comparative Review of the Commission's Position Papers, *European Policy Research Paper*, No. 84 , European Policies Research Centre, University of Strathclyde , Glasgow

Допълнителна:

1. Кучев, С. Финансово право, С. ЛиСтра, 2004 г.
2. Сивков, Цв. Споразумението по Административно-процесуалния кодекс. С., Сиела, 2012 г.
3. Сивков, Цв. Координацията – метод при осъществяването на централизацията и децентрализацията в държавното управление”.С. Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, 2013 г.
4. Славова, М. Принципи на административното право. С., Сиби, 2002 г.
5. Стайнов, П. Административните актове в правната система на НРБ. С., Наука и изкуство, 1952 г.
6. Сталев, Ж., Мингова, А., Стамболиев, О., Попова, В., Иванова, Р. Българско гражданско процесуално право. 9 прераб. и доп. Изд., първо изд. по действащия ГПК, С., Сиела, 2012 г.
7. **Paul Craig and Gráinne de Búrca. EU Law. Text, Cases, and Materials, Fifth Edition.** Oxford University Press, 2014
8. **Stephen Weatherill. Cases and Materials on EU Law. Eleventh Edition.** Oxford University Press, 2014
9. P.S.R.F. Mathijsen. A guide to European Union Law : as amended by the Treaty of Lisbon. Sweet&Maxwell, 2010

Дата: 15.04.2015г.

Съставил:

Гл.ас. д-р Савина Михайлова-Големинова